

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยชิ้นนี้ นำเสนอบทวิเคราะห์ผลกระทบว่าด้วยการเรืองอำนาจของจีนต่อลุ่มน้ำโขงในแง่มุมต่างๆซึ่งเป็นประเด็นร่วมสมัยที่สำคัญอย่างยิ่ง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในช่วงกว่าสามทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้จีนกลายเป็นมหาอำนาจใหม่ที่มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การเป็นประเทศใหญ่ที่มีประชากรมากที่สุดในโลก และเป็นเศรษฐกิจอันดับสองของโลก ทำให้จีนกลายเป็นผู้เล่นสำคัญบนเวทีโลกและเวทีภูมิภาค จีนกับลุ่มน้ำโขงมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจอย่างแนบแน่น แม้กระนั้นก็ดี สัมพันธภาพระหว่างจีนกับลุ่มน้ำโขงมีความซับซ้อนและคาบเกี่ยวพัวพันกับประเด็นทางการเมืองและสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจีน มาพร้อมกับปัญหาสภาพแวดล้อม การแสวงหาความมั่นคงทางพลังงานและวัตถุดิบในภูมิภาคต่างๆทั่วโลก อีกทั้งการพัฒนากองทัพสู่ความทันสมัย ล้วนแล้วแต่สร้างประเด็นปัญหาท้าทายใหม่ๆให้แก่ประเทศเล็กๆผู้ด้อยอำนาจในลุ่มน้ำโขง ปัญหาท้าทายใหม่ทำหน้าที่ทั้งกระตุ้นเร้าและจำกัดความร่วมมือระหว่างจีนกับประชาคมอาเซียน โครงการวิจัยนี้ให้ความสนใจกับปัญหาท้าทายใหม่ๆในความ สัมพันธภาพระหว่างจีนกับลุ่มน้ำโขงโดยเน้นประเด็นการลงทุน การค้า ความช่วยเหลือต่างประเทศ จีนอพยพรุ่นใหม่และผลกระทบของประเด็นเหล่านี้ในลุ่มน้ำโขง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเป็นกัลยาณมิตรกับจีนของประเทศลุ่มน้ำโขงบนพื้นฐานสถานะพึ่งพิงจีนได้รับการสถาปนาขึ้นภายใต้เงื่อนไขสำคัญ 3 ประการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น คือ (1) การขยายตัวของการค้า การลงทุนและความช่วยเหลือต่างประเทศ (2) การขยายอิทธิพลเหนือดินแดนผ่านสัมปทานที่ดินและโครงการขนาดใหญ่ และ (3) การแพร่กระจายของวัฒนธรรมเศรษฐกิจจีนที่มาพร้อมกับการหลั่งไหลของจีนอพยพรุ่นใหม่สู่ลุ่มน้ำโขง

Abstract

This research report presents an analysis of the impact of China's rise on the Mekong Region at a critical period of Southeast Asian history. Three decades of sustained economic growth have given rise to a powerful and prosperous China. As the most populated country and the second largest economy in the world, China has become an increasingly influential player in global and regional affairs. Economic ties between China and her southern neighbors are particularly strong. Yet relations between China and the Mekong region are inherently complex and embedded in other socio-cultural and political issues. China's accelerated growth, increasing economic footprint, global search for energy and natural resources and rapid pace of military modernization have created a wide range of new challenges for smaller countries in Southeast Asia. These new challenges both encourage and limit cooperation between China and the emerging ASEAN Economic Community (AEC). Our research project pays close attention to some of these challenges with particular focus on the impact of Chinese investment, trade, foreign aid and migration, and some of the consequences stemming therefrom.

Over the past decade, the increasing political alliances between China and the Mekong region have been established by three interdependent factors namely (1) the expansion of trade, investment and foreign aids (2) increasing territorialization through large-scale concession and mega-projects and (3) the expansion of Chinese economic culture that goes hand in hand with the increasing flows of new Chinese migrants into the Mekong region.